

Omnibuspaket om förenkling av administrativa bördor i EU:s miljölagstiftning

Klimat- och näringslivsdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2025) 981 Celexnummer 52025PC0981

Proposal for a Regulation amending Regulation (EU) 2023/1542 and Regulation (EU) 2024/1244 as regards simplification of some requirements and reduction of administrative burden

COM(2025) 982 Celexnummer 52025PC0982

Proposal for a Regulation suspending the application of the rules on the appointment of an authorised representative for extended producer responsibility for batteries and waste batteries and packaging and packaging waste

COM(2025) 983 Celexnummer 52025PC0983

Proposal for a Directive suspending the application of the rules on the appointment of authorised representatives for extended producer responsibility for waste, waste electrical and electronic equipment and single use plastic waste

COM(2025) 984 Celexnummer 52025PC0984

Proposal for a Regulation on speeding up environmental assessments

COM(2025) 985 Celexnummer 52025PC0985

Proposal for a Directive on simplification of certain requirements for the establishment of the Infrastructure for Spatial Information

COM(2025) 986 Celexnummer 52025PC0986

Proposal for a Directive on simplification of some requirements and reduction of administrative burden

Sammanfattning

Som en del i det bredare arbetet med att förenkla EU-lagstiftningen för företag presenterade Europeiska kommissionen den 10 december 2025 ett åttonde förenklingspaket som syftar till att förenkla administrativa bördor i EU:s miljölagstiftning. Förslagets mål är att främja snabbare tillståndprocesser genom ändringar i EU:s regler för miljöbedömningar, förenkla regler för industriutsläpp för industri- och lantbruksföretag, förenkla regler inom EU:s lagstiftning om avfall och cirkulär ekonomi, och främja bättre tillgång till geospatial data.

Regeringen välkomnar övergripande kommissionens miljöomnibuspaket. Det är positivt att kommissionen föreslår att förenkla och harmonisera regler inom cirkulär ekonomi, avfall och producentansvar, Inspire-direktivet samt industriutsläppsdirektivet. När det gäller förslaget om miljöbedömningar är regeringen som utgångspunkt positiv till åtgärder som kan bidra till snabbare processer, men bedömer samtidigt att nya administrativa krav kan få motsatt effekt om de inte är väl avvägda och faktiskt bidrar till att uppnå det bakomliggande syftet. Närmare analys av förslagen behöver göras för att kunna ta ställning till alla delar.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Förslaget är det åttonde förenklingspaketet och presenteras som en del i EU:s bredare arbete med förenkling av regelverk och minskning av företagens administrativa bördor. Arbetet är en del av bland annat EU:s konkurrenskraftskompass och bidrar till kommissionens ambition att fram till 2029 minska företagens administrativa bördor med 25 % och minst 35 % för SME. Förslaget ska också bidra till ambitionen att sänka företagens administrativa kostnader med 37,5 miljarder euro under kommissionens mandatperiod.

Kommissionen inledde ett offentligt samråd om förslaget den 22 juli 2025 och förslaget presenterades den 10 december 2025. I förslaget aviserar kommissionen att de utforskar ytterligare förenklingsmöjligheter i kommande förslag på miljöområdet.

I juli 2025 överlämnade regeringen till kommissionen en lista med 63 förenklingsförslag som omfattar ett stort antal politikområden, inklusive miljöområdet. Flera av förslagen har fått genomslag inom ramen för kommissionens bredare arbete med förenkling för företag.

1.2 Förslagets innehåll

Paketet innehåller förslag med syfte att förenkla miljölagstiftningen inom områdena miljöbedömning, industriutsläpp, cirkulär ekonomi, och geospatial data. Förändringarna kommer enligt kommissionen att bidra till att minska den administrativa bördan för företag, samtidigt som EU:s ambitiösa mål att skydda miljön och människors hälsa bibehålls. Enligt kommissionen kommer förslagen att påskynda och effektivisera tillståndsprocesserna för byggnadsprojekt, särskilt inom strategiska sektorer, såsom strategiska digitala projekt, projekt för kritiska råvaror och prisvärda bostäder, vilket underlättar övergången till en ren och digital ekonomi inom EU. Att förenkla regler och minska administrativa bördor är avgörande för att uppnå dessa miljömål och stärka EU:s konkurrenskraft. Genom förslaget förväntas företag spara cirka en miljard euro per år, vilket innebär att de årliga administrativa besparingarna från omnibusförslagen och andra förenklingsinitiativ som kommissionen redan har lagt fram uppgår till nästan elva miljarder euro per år.

Miljöbedömningar

Förslaget till ny förordning om snabbare miljöbedömningar syftar bland annat till att förenkla och samordna miljöbedömningsprocesser. Kommissionen föreslår exempelvis att medlemsländerna ska inrätta kontaktpunkter som ska underlätta och samordna miljöbedömningar. Det föreslås även att samordnade och gemensamma förfaranden ska tillämpas när krav på behovsbedömningar och miljöbedömningar uppstår samtidigt enligt olika EU-direktiv. Vidare föreslås sänkta krav på när en miljöbedömning behöver göras vid ändringar av projekt. Förslaget förtydligar också att medlemsländer ska få använda sig av regler om preklusion i rättsliga förfaranden som rör miljöbedömningar under vissa förutsättningar. Det föreslås också tidsfrister för flera moment i

miljöbedömningsprocessen enligt MKB- och SMB-direktiven, bland annat om när vissa beslut ska fattas och hur lång tid allmänheten ska höras under samrådsskedet. Kommissionen föreslår även att om genomförandet av planer eller projekt resulterar i enstaka dödande eller störning av skyddade fåglar eller andra skyddade arter inom ramen för ett projekt, ska det inte anses som avsiktligt enligt fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet, förutsatt att lämpliga och proportionerliga skadeförebyggande åtgärder används och att bästa tillgängliga teknik beaktas. Förslaget anger vidare förutsättningarna för ett effektivt samarbete för berörda nationella myndigheter vid bedömningen av gränsöverskridande miljöeffekter av en plan, ett program eller ett projekt som omfattas av förordningen genom att förorda gemensamma processer och kontaktpunkter för bedömningen av miljöeffekterna samt hänvisar till kommissionen som möjlig samordnare för processerna

Kommissionen föreslår också att processen för miljöbedömningar och hantering av data digitaliseras. Det innebär att all information ska kunna lämnas digitalt, göras digitalt tillgängligt för verksamhetsutövare och allmänheten samt ska kunna återanvändas och data delas. Förslaget innehåller också en uppmaning till medlemsstaterna att avstå från uttag av administrativa avgifter och kostnader avseende verksamhetsutövare som faller under definitionen av små och medelstora företag. Det föreslås även att kontaktpunkter och myndigheter för att kunna utföra ett effektivt arbete ska ha tillräckliga resurser och personal med möjlighet till kompetensutveckling. Förslaget säkerställer också allmänhetens rätt att få tillgång till miljöinformation, delta i beslutsprocesser och få tillgång till rättslig prövning i enlighet med Århus- och Esbokonventionerna. I förslaget hänvisas det därutöver till en bilaga med bestämmelser, bl.a. om tyst godkännande, som ska syfta till att ytterligare snabba på tillståndsprocesserna för vissa strategiska sektorer eller kategorier av strategiska projekt som är definierade i befintlig sektorsspecifik unionslagstiftning, inklusive projekt som avser uppförande eller renovering av prisvärda bostäder samt infrastruktur som krävs för dessa. Kommissionen ges i artikeln ett bemyndigande att anta en genomförandeakt som identifierar sådana strategiska projekt som avser uppförande eller renovering av prisvärda bostäder och nödvändig infrastruktur. I artikeln anges även att bestämmelserna i bilagan ska tillämpas för sektorer och kategorier av projekt definierade i framtida rättsakter som hänvisar till denna förordning.

Industriutsläpp

Industriutsläppsdirektivet

Kommissionen föreslår förenklingar gällande miljöledningssystem som krävs enligt industriutsläppsdirektivet. Idag krävs ett miljöledningssystem per anläggning men kommissionen föreslår ändra kravet så att miljöledningssystem kan utarbetas på företagsnivå inom samma medlemsstat. Tre ytterligare år kommer att ges för att förbereda ett miljöledningssystem.

Kommissionen föreslår också att ta bort kraven på att upprätta en förteckning över de skadliga kemikalier som används i eller släpps ut från anläggningen, göra en riskbedömning av dessa kemikaliers effekter på hälsa och miljö samt analysera möjligheten att ersätta dessa kemikalier med säkrare alternativ eller minska användning eller utsläpp.

Kommissionen föreslår att skyldigheten att genomföra en oberoende revision tas bort. Kravet på att ta fram indikativa omställningsplaner föreslås upphävas. Dessutom föreslås att ekologiska fjäderfäfarmer undantas från industriutsläppsdirektivet. Beräkningen av gårdskapacitet kommer också att förenklas genom att ej avvänjda grisar undantas.

Kommissionen föreslår också att industriutsläppsdirektivet samt direktivet om medelstora förbränningsanläggningar ändras i syfte att underlätta tillståndsgivningen för projekt som använder oxyfuel eller vätgasbaserad förbränning i syfte att minska sina utsläpp av växthusgaser. Syftet är att underlätta för användningen av tekniker för att fånga in koldioxid genom att ge medlemsstaterna mer flexibilitet i hur man bedömer om utsläppsgränserna uppfylls.

Några ändringar i övergångsbestämmelserna i det reviderade industriutsläppsdirektivet kommer att ge medlemsstaterna, behöriga myndigheter och verksamhetsutövare mer tid att uppfylla vissa nya eller reviderade bestämmelser, samtidigt som det klargörs när dessa bestämmelser ska tillämpas.

Kommissionen föreslår även förenkling av rapporteringen om industriutsläpp genom att djuruppfödning och vattenbruksverksamhetsutövare kommer att undantas från rapportering om vatten-, energi- och materialanvändning enligt

lagstiftningen om industriutsläppsrapportering. Medlemsstaterna kommer att kunna rapportera mer information för enskilda jordbrukare och vattenbruksverksamhetsutövare, vilket ytterligare minskar rapporteringsbördan för dessa sektorer.

Cirkulär ekonomi

Förenklningar i batteriförordningen

Kommissionen föreslår att alla försäljningsformer ska omfattas av förordningens tillämpningsområde. Enligt kommissionen finns det luckor i lagstiftningen när företag i en medlemsstat säljer till kunder i en annan medlemsstat. Konsekvensen av ändringen väntas innebära konkurrens på lika villkor. Vidare föreslår kommissionen en ändring i gällande märkning av farliga ämnen. Förslaget innebär att batterierna endast ska märkas med ämnen som inger mycket stora betänkligheter. Enligt dagens regler ska batterier märkas med alla ämnen som har en harmoniserad klassificering inom EU. Ändringen innebär enligt kommissionen en mer rimlig avgränsning av vilka ämnen som ska märkas ut på batterier. Slutligen föreslås ändringar i reparerbarhetskraven för batterier för lätta transportmedel, såsom elcyklar. Enligt kommissionen ger nuvarande regler upphov till produktsäkerhetsproblem.

Förenklningar och harmonisering i utökade producentansvar

Kommissionen föreslår att reglerna om producentombud förenklas för att skapa mer flexibilitet för företagen på EU:s inre marknad. Vissa av EU:s rättsakter om producentansvar innehåller ett krav på att företag ska utse ett ombud i varje EU-land där företaget säljer varor. Kommissionen föreslår att upphäva kravet i tio år, och att möjliggöra att företag använder ett och samma ombud i hela EU. Möjligheten att kräva att det ska finnas ett ombud för företag etablerade i länder utanför EU finns kvar. Företag kommer fortfarande ha möjlighet att utse ett ombud per land om de önskar. Enligt kommissionen kommer en mer heltäckande översyn av producentansvaren att göras i det kommande förslaget om en rättsakt om cirkulär ekonomi, med förenkling som ett fokusområde. Vidare föreslås att antalet tillfällen som producenter ska rapportera till nationella myndigheter inom ramen för ett producentansvar ska begränsas till en gång per år. Uppgifterna som ska rapporteras handlar bland annat om mängden produkter som sålts.

Lättnader i avfallslagstiftningens krav att rapportera om farliga ämnen i produkter

Enligt EU:s avfallsdirektiv är företag skyldiga att för sina produkter rapportera förekomsten av vissa ämnen som inger betänkligheter till en särskild EU-databas (SCIP). Syftet med kravet är att hjälpa bland annat avfallshanterare och återvinnare som hanterar uttjänta produkter att få information om särskilt farliga ämnen i produkten. Enligt kommissionen har rapporteringskravet och databasen inte varit effektiva verktyg för att skapa större transparens, och därför föreslår kommissionen att rapporteringsskyldigheten upphävs. Kommissionen kommer stegvis att införa andra typer av verktyg, som digitala produktpass, som för vissa produktgrupper kommer att innebära krav på transparens gällande förekomsten av ämnen som inger betänkligheter.

Geospatiala data

Kommissionens förslag syftar till att modernisera och förenkla Inspire-direktivet genom att ta bort föråldrade och detaljerade tekniska krav för data och datadelning samt anpassa direktivet till den horisontella EU-datalagstiftningen för att säkerställa rättslig samstämmighet, minska duplicering liksom bördan för medlemsstaterna. Det här ska ske på ett sätt som gör att direktivets mål om tillgänglighet och kvalitet för miljörelaterade geografiska data kan bevaras. Målet är att uppdatera Inspire-direktivet i linje med modern teknisk utveckling och innovationsmöjligheter, med syfte att stödja övergången till en grönare och koldioxidneutral ekonomi samt minska den administrativa bördan.

Framtida förenkling

I sitt meddelande om miljöomnibusförslaget flaggar kommissionen för att man kommer att arbeta vidare med förenkling inom EU:s miljölagstiftning, inklusive hur miljölagstiftningen tillämpas, utöver de förslag som finns i miljöomnibussen. Ambitionen är göra en genomlysning av hela miljörätten under kommissionens pågående mandatperiod med fokus på den samlade administrativa bördan, och med målsättningen att uppnå EU:s miljöpolitiska mål på ett kostnadseffektivt sätt.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Regeringen analyserar för närvarande förslagen och deras effekt på svensk lagstiftning samt dess förenlighet med uppdelningen av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna enligt EU-fördragen.

Förslagen omfattar en ny förordning samt ändringar i befintliga EU-förordningar och i EU-direktiv. För förordningsändringarnas del innebär det att de börjar gälla direkt utan nationella genomförandeåtgärder. De ändringar som föreslås kommer att innebära att det behöver göras ändringar i svensk rätt.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Förslaget bedöms inte medföra effekter på EU-budgeten. Kommissionen beräknar att förslaget innebär en kostnadsbesparing för företag på en miljard euro per år. Enligt kommissionen är de miljömässiga konsekvenserna av förslaget neutrala, men förslaget saknar en konsekvensanalys av påverkan på miljö, hälsa och den administrativa bördan för myndigheter.

Kommissionen beskriver att förslagen om snabbare miljöbedömningar innebär att medlemsstaterna kommer att behöva allokera tillräckliga och potentiellt ökade resurser för ändamålet. Regeringen bedömer preliminärt att delar av förslaget kan leda till utökade uppgifter och ökad administrativ börda för svenska myndigheter vilket kan medföra ökade kostnader.

Kostnader som förslaget kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:49, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67).

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens miljöomnibuspaket på ett övergripande plan. Vidare instämmer regeringen i att skyddet av miljön måste ske på ett sätt som möter geoeconomiska, geopolitiska och säkerhetspolitiska utmaningar. Likt kommissionen anser regeringen att miljönytta och ökad konkurrenskraft går att förena.

Det är en prioriterad fråga för regeringen att företagens regelbörda ska minska. Svenska och europeiska företag behöver ett mer ändamålsenligt och enklare regelverk för att stärka den inre marknaden och inte hamna efter i konkurrensen med företag utanför EU. Det är viktigt att, i enlighet med kommissionens avsikt, förenkla i de aktuella rättsakterna och ta bort onödiga regulatoriska bördor samtidigt som en hög skyddsnivå för miljö och hälsa bibehålls och att EU:s miljöpolitiska mål nås på ett kostnadseffektivt sätt. Det kan dock i särskilda fall behövas en flexibilitet att kunna genomföra förenklingar för att minska regelbördan. Dessa bör i begränsad utsträckning påverka skyddet för människors hälsa och miljö.

En djupare analys av förslaget behöver göras för att kunna ta ställning i alla delar.

Vad gäller förslaget om miljöbedömningar är regeringen som utgångspunkt positiv till åtgärder som kan bidra till snabbare processer och avser att verka för sådana. Nya administrativa krav kan dock få motsatt effekt om de inte är väl avvägda och faktiskt bidrar till att uppnå syftena med förslaget. Det är också viktigt att sådana krav ger tillräcklig flexibilitet i förhållande till medlemsländernas befintliga processer.

Regeringen ser positivt på förslaget om skyddade arter i förslaget till ny förordning om snabbare miljöbedömningar. För att skyddet för arter ska vara proportionerligt, bör därutöver förbuden mot att döda fåglar och mot att förstöra eller skada deras bon ändras så att förbuden inte gäller när syftet med en åtgärd uppenbart inte är att döda fåglar eller att förstöra eller skada deras bon eller ägg, förutsatt att dödandet, förstörandet eller skadandet inte har en väsentlig betydelse för målet att bevara bibehålla fåglarnas populationer på en tillfredsställande nivå eller återupprätta dem till den nivån.

Det är välkommet att kommissionen föreslår att förenkla reglerna inom cirkulär ekonomi, avfall, producentansvar, industriutsläpp samt vissa krav på rapportering och redovisning av kemikalier. Regeringen är positiv till att minska den administrativa bördan för företag, att man eftersträvar mer harmoniserade regler på EU:s inre marknad och att undvika dubbelreglering. Minskad regelbörda och mer harmonisering på dessa områden är centralt för ökad handel och stärkt konkurrenskraft. Regeringen anser att det är viktigt att främja effektiva informationsflöden och transparens gällande farliga ämnen i

värdekedjan och stödjer därför, i linje med kommissionens motivering av miljöomnibusförslaget, ambitionen att utveckla mer ändamålsenliga verktyg, exempelvis genom EU:s kemikalieregelverk. Det är dock viktigt att det görs med företagens bördor i åtanke.

Regeringen är positiv till kommissionens ändringsförslag gällande Inspire-direktivet då de leder till mindre detaljstyrning genom att gällande tekniska krav i direktivet ersätts av övergripande EU-datalagstiftning. Det i sin tur kommer minska den administrativa bördan genom färre parallella system och portaler för geodata.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte ännu kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte ännu kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats. Regeringen planerar att hålla en hearing för intressenter i närtid.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

De rättsliga grunderna motsvarar de rättsliga grunderna för de underliggande rättsakterna. Förslagen som rör EU:s batteriförordning¹ har dels artikel 114 FEUF (inre marknad) som rättslig grund, dels artikel 192(1) FEUF (miljö). Förslagen som rör EU:s förpackningsförordning² har artikel 114 FEUF som rättslig grund. Övriga förslag har artikel 192(1) FEUF som rättsligt grund. Eftersom syftet med förslaget till ny förordning om snabbare miljöbedömningar förefaller vara att öka företagens konkurrenskraft finns det

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/40 av den 19 december 2024 om förpackningar och förpackningsavfall, om ändring av förordning (EU) 2019/1020 och direktiv (EU) 2019/904 och om upphävande av direktiv 94/62/EG (Text av betydelse för EES).

anledning att begära förtydligande av kommissionen kring valet av rättslig grund och noga följa kommissionens resonemang, i syfte att bedöma om förslaget faller inom den föreslagna rättsliga grunden. Det finns även anledning att noga följa hur bestämmelserna om tidsfrister för planprocesser samt bestämmelserna om uppförande och renovering av prisvärda bostäder, inklusive nödvändig infrastruktur, slutligt utformas mot bakgrund av att åtgärder som kan påverka fysisk planering bara kan beslutas med stöd av artikel 192.2 FEUF.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Kommissionen bedömer att förslaget som helhet är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

När det emellertid gäller den nya förordningen om snabbare miljöbedömningar vill regeringen framhålla att medlemsstaterna har olika förvaltningsrättsliga traditioner och administrativa system och att de nya administrativa kraven i förordningen inte förefaller ta tillräckliga hänsyn till de olika systemens särart på nationell nivå. De föreslagna åtgärderna kan därför behöva klargöras ytterligare i den fortsatta beredningen. Även om det kan finnas tveksamheter vad gäller vissa delar av förslaget gör regeringen preliminärt bedömningen att förslaget i stort är förenligt med principerna om subsidiaritet och proportionalitet.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förhandling i rådet har påbörjats i december 2025 i Anticigruppen för förenkling.

4.2 Fackuttryck och termer